

od roku 2009. Výrazné změny k lepšímu v kázni jmenovitě u českých žáků si všímá i mezinárodní zpráva PISA 2012: „Kázeň se mezi lety 2003 a 2012 v průměru zlepšila ve všech zemích OECD a v partnerských zúčastněných zemích a ekonomikách. Kázeň se ve sledovaném období zlepšila nejvíce v České republice, Hongkongu, Islandu, Japonsku, Lucembursku a Norsku, ale zhoršila se v Německu a Tunisku. Výsledky také ukazují, že ve 45 zemích a ekonomikách školy, jejichž žakovská populace je převážně sociálně-ekonomicky znevýhodněná, mají tendenci mít horší kázeň.“¹¹

Na závěr uvádíme ukazatele popisující postoje a motivaci žáků, konkrétně se jedná o *postoj žáků ke škole z hlediska výsledků učení* (ATSCHL), *sounáležitost žáků se školou* (BELONG), *motivaci proč se učit matematiku* (INSTMOT) a o *obavy žáků z matematiky* (ANXMAT). Přestože se podle vyjádření ředitelů zlepšilo klima ve školách a podle žáků se pozitivně změnilo jejich vztahy s učiteli i klima v hodinách matematiky, zaujímají žáci ke škole velmi kritický postoj a jejich postoj k ní se zhoršil. V základních školách i ve víceletých gymnáziích se statisticky významně zhoršil jak index *postoje žáků ke škole z hlediska výsledků učení* vyjadřující, jak škola připravila žáky pro další život, tak index *sounáležitosti žáků se školou* vyjadřující, jak se žáci ve škole cítí a jak jsou ve škole spokojeni. Průměrné hodnoty obou indexů pro české žáky jsou výrazně pod průměrem členských zemí OECD. V tabulce č. 4 pro ilustraci uvádíme podíly žáků základních škol a víceletých gymnázií, kteří vyjádřili souhlas s tvrzeními: „Ve škole se často nudím“ a „Do školy nechci chodit“, která nejsou zahrnuta do indexu *sounáležitost žáků se školou*.

Tabulka 4

Podíl českých žáků, kteří se ve škole nudí nebo do ní nechtějí chodit (v %)

Tvrzení	Žáci, kteří vyjádřili souhlas			
	Základní škola		Gymnázium víceleté	
	2003	2012	2003	2012
Ve škole se často nudím.	48	62	43	58
Do školy nechci chodit.	28	38	14	30

V základních školách a víceletých gymnáziích se často nudí přibližně 60 % žáků (od roku 2003 se jejich podíl zvýšil o 15 %). Jedním z důvodů, proč se žáci ve škole čím dál víc nudí, může být to, že jim školy poskytují málo relevantních podnětů. Buď musí řešit jednoduché problémy, nebo jim naopak dostatečně nerozumí. Dalším důvodem je například snižování motivovanosti. Počet žáků, kteří nechtějí chodit do školy, vzrostl na 38 % v základních školách a na 30 % ve víceletých gymnáziích. Ve víceletých gymnáziích, ač je to výběrová škola, se podíl žáků, kteří do školy nechtějí chodit, zdvojnásobil. Nabízí se tedy otázka, do jaké míry si žáci školu vybrali sami, nebo zda do ní chodí kvůli rodičům a to se pak negativně projevuje na jejich vztahu ke škole.

U žáků obou druhů škol se také statisticky významně zhoršila hodnota indexu *motivace proč se učit matematiku*, který vyjadřuje, do jaké míry žáci považují za důležité učit se matematiku, protože naučené věci budou potřebovat v dalším studiu nebo v budoucím povolání. Větší zhoršení bylo pozorováno u žáků víceletých gymnázií. Tento faktor vykazuje určitou souvislost s výsledkem žáků v matematice (změna indexu o jednu jednotku souvisí se změnou výsledku v matematice o 20 bodů) a navíc je motivace k učení se danému předmětu jedním z nutných předpokladů pro zvýšení zájmu o obor a následně dosahování lepších výsledků.

U žáků základních škol se navíc ještě významně zvýšila hodnota indexu vyjadřujícího míru *obavy žáků z matematiky* (viz graf č. 11), zvýšení u gymnazistů není statisticky významné.

11 OECD (2013), *PISA 2012 Results: What Makes Schools Successful? Resources, Policies and Practices* (Volume IV), PISA, OECD Publishing.